

Riksantikvarieämbetet
Avdelningen för arkeologiska undersökningar

UV ÖST RAPPORT 2009:26

ARKEOLOGISK FÖRUNTERSÖKNING

Schaktningsövervakning i kv Hallen 10

RAÄ 96, kv Hallen 10
Norrköpings stad och kommun
Östergötland

Dnr 422-1894-2008

Annika Nordström

UV ÖST RAPPORT 2009:26

ARKEOLOGISK FÖRUNDESRÖKNING

Schaktningsövervakning i kv Hallen 10

RAÄ 96, kv Hallen 10
Norrköpings stad och kommun
Östergötland

Dnr 422-1894-2008

Annika Nordström

Riksantikvarieämbetet
Avdelningen för arkeologiska undersökningar

Riksantikvarieämbetet

Avdelningen för arkeologiska undersökningar

UV Öst

Roxengatan 7, 582 73 Linköping

Tel. 010-480 81 40

Fax 010-480 81 73

uvost@raa.se

www.arkeologiuv.se

Produktion/grafisk form BRITT LUNDBERG

Grafik LARS ÖSTLIN

Utskrift UV ÖST, LINKÖPING 2009

Kartor ur allmänt kartmaterial, ©Lantmäteriverket, 801 82 Gävle. Dnr L 1999/3.

© 2009 Riksantikvarieämbetet

UV ÖST, RAPPORT 2009:26

ISSN 1404-0875

Innehåll

Sammanfattning	5
Bakgrund och potential	5
Genomförande och resultat	7
Åtgärdsförslag	7
Referenser	8
Administrativa uppgifter	8

Fig 1. Karta över Östergötland med platsen för förundersökningen markerad.

Arkeologisk förundersökning

Schaktningsövervakning i kv Hallen 10

Sammanfattning

Under två dagar i augusti 2008 har Riksantikvarieämbetet, Avdelningen för arkeologiska undersökningar, UV Öst genomfört en arkeologisk förundersökning i form av en schaktningsövervakning i kv Hallen 10 i Norrköping, Östergötland. Idag hyser kvarteret en synagoga som byggdes i mitten av 1800-talet. Förundersökningen föranleddes av att Norrköpings synagogas vänner skulle byta avloppsledning, lägga ned värmerör och placera ut plintar för ett trädgårdsförråd.

Inget av arkeologiskt intresse kunde iaktas där avloppsledningen placerades, beroende på att denna grävdes i redan draget ledningsschakt. Plintarna för trädgårdsförrådet och värmeröret grävdes ned på ett djup av cirka 0,5 meter, vilket inte berörde eventuella lämningar i kvarteret. Detta medför inte att området är arkeologiskt ointressant vad gäller kommande arbeten, det är fortfarande sannolikt att det kan finnas äldre lämningar i kvarteret.

Bakgrund och potential

Den 26 och 27 augusti 2008 har Riksantikvarieämbetet, UV Öst genomfört en arkeologisk förundersökning i kvarteret Hallen 10 i Norrköping stad. Förundersökningen föranleddes av att Norrköpings synagogas vänner skulle byta avloppsledning, lägga ned värmerör och göra plintar för trädgårdsförråd inom kvarteret. Syftet med undersökningen var även att resultaten ska kunna ligga till grund för Länsstyrelsens vidare bedömning av kunskapspotentialen och utgöra ett fullgott underlag i Länsstyrelsens eventuella framtida bedömningar i området, samt för företagarens vidare planering.

Den aktuella ytan ligger inom Norrköpings medeltida stadskärnas nordvästra del, inom kvartersindelningen på 1640 års karta. Endast ett fåtal arkeologiska iakttagelser har gjorts i kvarteret. I medeltidsstaden nr 50 omnämns en iakttagelse från 1979, om ett brandlager och kullersten. Läget för dem är dock osäkra (Broberg 1984). I samband med en ledningsdragnings i Slottsgatan, norr om kv Hallen genomfördes år 2000 antikvarisk kontroll vid sex olika platser. Ledningsdragningsarna berörde i huvudsak äldre gasledningsschakt, men i korsningen Vattengränden–Slottsgatan påträffades fragmentariska odlingslager (Sundberg 2001). I kv Stadshuset, strax öster om det aktuella undersökningsområdet dokumenterades på 1930-talet rester av en kallmur med tegel, rester av tegeleldstäder och kalkstensgolv. Dessutom påträffades även genomborrade stockar vilka tolkats som vattenledningar (Broberg 1984). Eftersom få undersökningar genomförts i denna del av staden tidigare hade den aktuella undersökningen möjlighet att sprida ljus över frågor som berör hur stadens utkantsområde nyttjats under medeltid och senare. Synagogan som ligger i kvarteret Hallen invigdes 15 oktober 1858 och är byggnadsminne sedan oktober 1978. Inom svenskt område är kunskapen kring den judiska minoritetens materiella kultur mager, och tanken var att en arkeologisk undersökning i detta område, kring synagogan, skulle kunna ge en liten inblick i detta.

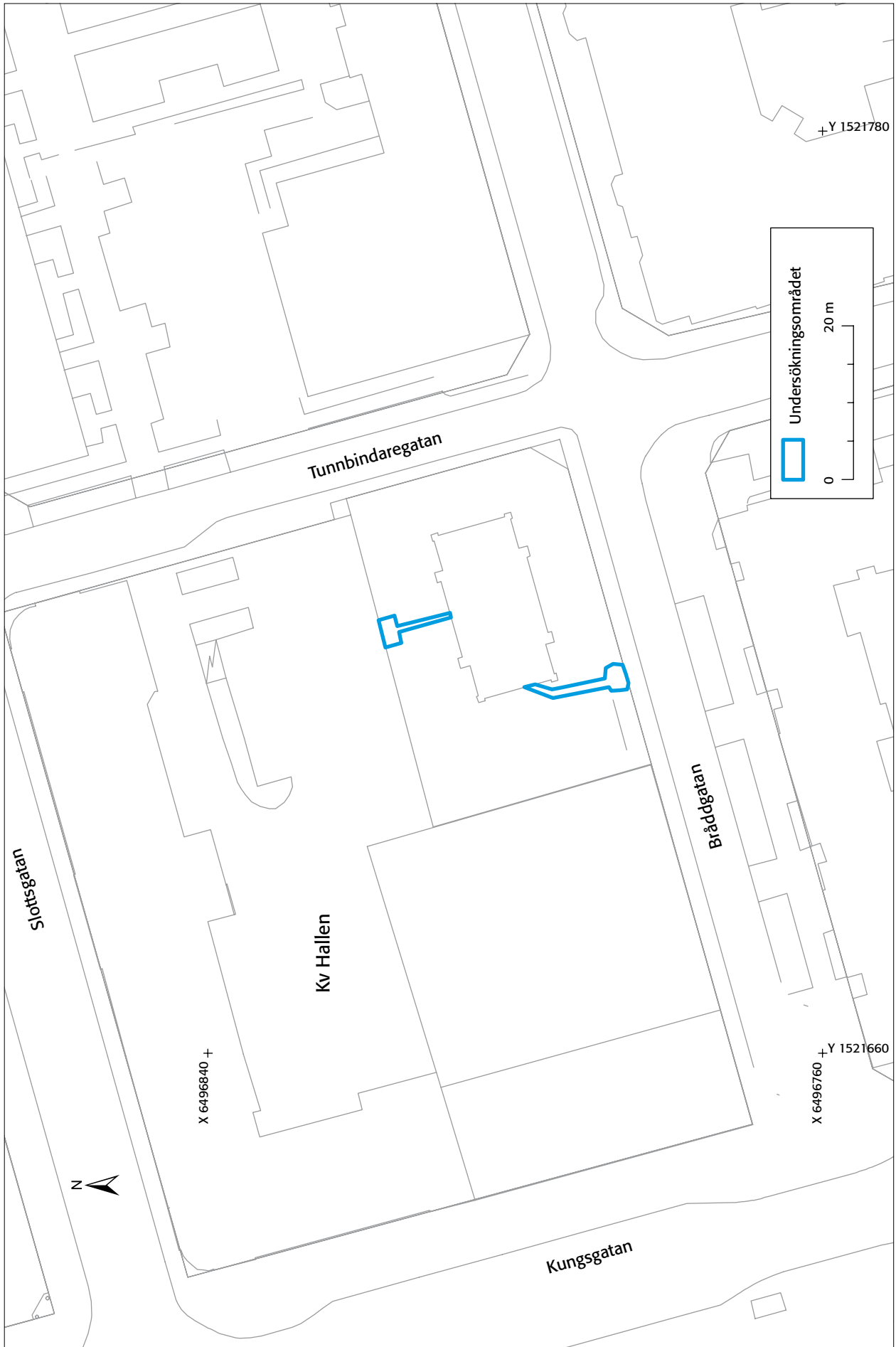

Fig 3. Utdrag ur primärkartan över Norrköping med de undersökta schakten utsatta. Skala 1:700.

Genomförande och resultat

Förundersökningen har genomförts i form av en schaktningsövervakning med syfte att se till att fast fornlämning berördes i så liten mån som möjligt. Undersökningsområdet omfattade tillsammans cirka 15 m². Övervakningen skedde i samband med maskiningreppet (se fig 3).

Avloppsledningen var cirka 13 meter lång varierade något mellan 1,3 och 1,6 meter bred. Denna grävdes ned till ett djup av cirka 1,3 meter. Överst låg ett myllalager som var mellan 0,2–0,4 meter tjockt. Därunder följde ett lager av gul mjällig sand, med en del sten, tegel och kalkbruk. I schaktets västra del påträffades en elkabel. Plintarna för trädgårdsförrådet och värmeröret grävdes ned på ett djup av cirka 0,5 meter. Det ringa djupet gjorde att eventuella lämningar inte berördes.

Åtgärdsförslag

Den aktuella undersökningen påverkade inte äldre lämningar i området. Det är dock inte klarlagt i vilken omfattning det finns arkeologiska lämningar inom kv Hallen. Kommande exploateringar i området bör föregås av en arkeologisk förundersökning.

Ansökan om tillstånd enligt Lag (1988:950) om kulturminnen m m ställs till Länsstyrelsen, vilka beslutar i ärendet.

Linköping i september 2008

Annika Nordström

Referenser

- Broberg, B. 1984. *Norrköping*. Medeltidsstaden 50. Riksantikvarieämbetet och Statens historiska museer. Rapport.
- Sundberg, K. 2001. *Schakt i Slottsgatan*. Norrköpings stad och kommun, Östergötland. Arkeologisk förundersökning. Rapport UV Öst 2001:45.

Administrativa uppgifter

Län: Östergötland

Landskap: Östergötland

Kommun: Norrköping

Socken: Norrköping stad

Plats: Kv Hallen 10

Fornlämning: RAÅ 96

Undersökningens mittpunkt: X64968003, Y15211711

Koordinatsystem: RT90, 2,5 gon V

Höjdsystem: RH00

Riksantikvarieämbetet dnr: 422-1894-2008

Länsstyrelsen dnr: 431-13255-08

Länsstyrelsen beslutsdatum: 18 juni 2008

Projektnummer: 10982

Intrasisprojekt: O2008077

Rapportnummer: 2009:26

Ansvarig arkeolog: Annika Nordström

Beställare: Länsstyrelsen Östergötland

Kostnadsansvarig: Norrköpings synagogas vänner

Undersökningstid: 26 och 27 augusti 2008

Undersökningsområde: 15 m²